REDE VAN Prof. Ir. W. SCHERMERHORN

Partijgenoten,

Wanneer ik dit woord met nadruk uitspreek, dan zult ge begrijpen, dat dit een grote dag in mijn leven is, een dag, waarnaar langer dan alleen in de laatste weken tijdens de studieconferenties is uitgezien. Het is de bekroning van een worsteling, waaraan velen van u en ook ik, in tijden van nood en druk, een aandeel hebben gehad. Na de vele woorden, ik mag zeggen, de stroom van woorden, die in de dagen die achter ons liggen, over ons zijn gegaan en de vele gedachten, die ons allen hebben bestormd, is het aan mij, om enkele korte gedachten te formuleren. Ik zal niet nagaan hoe alles gegroeid is, maar alleen mijn diepe vreugde uitspreken over het bereikte resultaat. Want het is niet alleen van belang, dat de Partij van de Arbeid in Nederland is ontstaan, doch van oneindig groter betekenis is de wijze waarop dit is gebeurd. In alle congressen van de samenkomende partijen en groepen is overeenstemming bereikt, ofwel met een overweldigende meerderheid;, ofwel met algemene stemmen. In, het bij- zonder verheugt het mij, dat het congres van de S.D.A.P. op een zo hoog peil heeft gestaan en het is mij een behoefte om van deze plaats, mijn vriend en medewerker, Vorrink, daarmede geluk te wensen. Wij allen weten, hoezeer hij met hart en ziel heeft gestreden om de centrale waarden, die nu in de Partij van de Arbeid worden gerealiseerd, in het Nederlandse volk tot werkelijkheid te maken. Met groot vertrouwen zien wij ook voor de toekomst zijn stuwende kracht achter de Partij van de Arbeid. Gisteren was ik op het congres van de politiek-daklozen en het trof mij, die grote spreiding uit het Nederlandse volk te zien samenstromen naar de Partij van de Arbeid. Ik geloof dat daar, sterker nog dan op een van de partijcongressen, duidelijk werd welke perspectieven achter de Partij van de Arbeid zichtbaar worden.

Partijgenoten, mijn ambtgenoot en vriend Drees, heeft in zijn rede talrijke gedachten uitgedrukt, die ook in mijn hart leven. Bij het aanhoren van zijn rede bekroop mij de gedachte, dat kan ik eerlijk zeggen, dat onze gemeenschappelijke plaats in de Partij van de Arbeid volkomen gerechtvaardigd is. Graag onderschrijf ik wat Drees zei, nl. dat de Partij van de Arbeid in ons land niet zo maar een gewone partij is, maar die groep van het Nederlandse volk, waarin tot uitdrukking komt, wat op dlt moment in brede lagen van ons volk leeft. Wanneer ik nog enkele gedachten uitspreken wil, dan zullen deze in de eerste plaats op de toekomst zijn gericht. Ik wil dan beginnen, ge zult mij dat niet euvel duiden, met enkele woorden te wijden aan het vraagstuk, dat ons Nederlanders op het ogenblik boven alles bezig houdt, namelijk Indonesië.

Vrienden, de regering gaat op het ogenblik haar vaste weg en heeft dat, helaas voor velen onzichtbaar, reeds van het begin af gedaan. Volstrekt overtuigd, en strevend uit het besef van de noodzakelijkheid van de strijd om het vertrouwen. Om het ver-trouwen van de Indonesische bevolking. Partijgenoten, goede bedoelingen van de Nederlanders tegenover de Indonesische bevolking zijn vandaag onvoldoende. Wij hebben ze tientallen van jaren gehad en duizenden van ons volk hebben inderdaad hun beste krachten aan dat deel van het rijk overzee en zijn bevolking gewijd. Maar er komt een ogenblik, als in de ontwikkeling van een mens, wanneer een kind de goede bedoelingen van zijn ouders met meer voldoende acht, maar aanspraak maakt op een eigen persoonlijkheid. Slechts wanneer wij deze aanspraken erkennen, slechts dan is er de mogelijkheid, dat het Nederlandse volk de strijd om dat vertrouwen wint. Slechts dan is er de mogelijkheid om tot een duurzaam samengaan te komen van het

Indonesische volk en het Nederlandse volk, in de zin van de rede van H.M. de Koningin. Het gezag van het Koninkrijk zullen wij moeten doen rusten op dat vertrouwen. Eerst dan is de mogelijkheid aanwezig om, als bij woeling noodzakelijk is, de macht te hanteren in naam van het recht, dat dan ook door beide partijen zal worden aanvaard. Partijgenoten, ik meen dat dit de lijn is, die in overeenstemming is met het zedelijk bewustzijn, dat in brede lagen van de leden der Partij van de Arbeid leeft en met een gedachte, die op het ogenblik zich meester maakt van een groot deel van de mensheid.

Partijgenoten, het is een zware strijd, zowel voor het Nederlandse als voor het Indonesische volk en bovenal voor al die duizenden, die op dit moment in nood en ellende slachtoffer zijn van verwarring en moeilijkheden. Moge snel het ogenblik aanbreken, waarop een doelbewuste politiek van de Nederlandse regeringen een realistische kijk van verantwoordelijke Indonesische leiders, een oplossing zal weten te bewerkstelligen, tot heil, niet alleen van het Nederlandse volk, maar ook, dat is mijn vaste overtuiging, van de Indonesische wereld.

Partijgenoten onmiddellijk naast dit allerbelangrijkste vraagstuk ligt de internationale positie van Nederland in de wereld. Ik geloof dat ik niet te veel zeg, wanneer ik ronduit vaststel, dat er sprake is van een zekere vermindering van de "goodwill" van het Nederlandse volk in de wereld, hetgeen zonder twijfel een gevolg is van wat in Z.O.-Azië gebeurt. Velen menen, dat een eenvoudig propageren van hetgeen Nederland in het verleden tot stand heeft gebracht, in staat zou zijn geweest de stemming in het builenland om te slaan. Ach vrienden, dat soort fondantachtige propaganda acht ik volstrekt onvoldoende tegenover het laaiende vuur dat op dit ogenblik de wereld beheerst. Alleen door een forse politieke greep zal het mogelijk zijn, dat vertrouwen niet alleen in de goede bedoelingen van, Nederland, maar ook in zijn kracht, ook internationaal, te herstellen. Wij staan in een fel licht. Wij zijn niet meer alleen op de wereld,

Onze positie in Europa is niet meer zo eenvoudig als vóór 1940 en het is geen wonder, dat Nederland op dit ogenblik in de allereerste plaats het oog richt naar zijn onmiddellijke nabuur, België. Het is u bekend, dat een tolunie is gesloten en wij hopen, dat binnenkort het overleg met de Belgische regering al aanvangen, teneinde een innig goede verstandhouding met dit land tot stand te brengen. Ik kan niet nalaten van deze plaats aan Van Acker en Spaak succes toe te wensen bij de verkiezingen op 17 Februari. Wij hopen hen daarna weer als vertegenwoordigers van het Koninkrijk België aan de conferentietafel te mogen begroeten. Vrienden, ook op onze partij rust de zware plicht om internationaal de plaats van Nederland te versterken. Daarom is het, dat wij, ook komende uit andere dan oorspronkelijk socialistische hoek, waarde hechten aan het internationaal verband tussen gelijkgerichte partijen in West-Europa. Wij willen in dit opzicht personalistisch denken: wij willen ruimte laten voor de eigen persoonlijkheid van de manifestaties van het socialisme in ieder land en ondanks dat, gezamenlijk één band vormen en daarin werken naar een juiste en zo sterk; mogelijke vertegenwoordiging van deze nieuwe grote, Nederlandse partij.

Een volgend uiterst belangrijk punt is de toestand in het eigen land. De arbeid alleen zal het zijn, die in laatste instantie in staat zal zijn de welvaart in Nederland te herstellen. Arbeid van ons allen, hoofd- en handarbeiders. Daarbij ontmoeten wij de grootse pogingen om die arbeid tot zegen van ons allen te doen strekken in de wetsontwerpen op het Nationale Welvaartsplan en dat op de bedrijfsschappen.

Rondom dit laatste project van minister Vos ontspint zich op dit moment in ons land een discussie, die hier en daar van onschuldige aard is. Maar laten wij ons goed realiseren, dat zich rondom dit ontwerp ook een soort reactie aan het vormen is. Daartegen zullen wij zonder enige twijfel een keiharde strijd moeten aanbinden.

In het veld van het sociaal-economische leven rijst de vakvereniging voor ons op als een van de machtigste organen van ons volks- leven in deze tijd. Wanneer ik een enkel woord wil wijden aan de: relaties van deze vakverenigingen met, de partijen, dan sluit ik mij aan bij de strekking, zoals die al geruime tijd werkte, namelijk dat de vakverenigingen groeiden tot zelfstandige organen. Voor d Partij van de Arbeid zal dit zonder enige twijfel, van de kant van de vakbeweging gezien, ook gelden. Naar mijn vaste overtuiging, zal het Partijbestuur zich niet opzettelijk afzijdig mogen houden van de vakbeweging. Overal waar dit mogelijk is, zal het contact bevorderd moeten worden. Wij willen de stem zijn van arbeiders, boeren en middenstanders in het politieke leven en waar daartoe het contact met de vakorganisatie dienstbaar kan zijn, moeten wij dat met kracht bevorderen.

Partijgenoten, niet alleen naar de kant van het sociaal-economische, maar ook op heel andere terreinen van het leven ligt een duidelijke taak. Andere terreinen van het leven, waar worsteling om nieuwe gemeenschapsvormen plaats vindt. Kijk, waar het in sterke mate om gaat is dit: zullen wij een zeker centralisme laten overheersen, of hebben wij oog voor decentralisatie. Ik heb de overtuiging, dat het in de lijn van de Partij van de Arbeid ligt, wanneer wij streven naar gewestelijke decentralisatie van allerlei werk. Ik doe dat op practische gronden, maar vooral ook op geestelijke. Ik geloof, dat een waarachtige nationale opbouw van het Nederlandse volk steunen moet op deze decentralisatiegedachte, op de eigen activiteit van streek en gewest. Ik wil de nadruk leggen op de gedachte, die mij in de Partij van de Arbeid in de toekomst even dierbaar zal zijn als in de afgelopen maanden en jaren. Dat is namelijk de personalistische gedachte, het tot gelding komen van de menselijke persoonlijkheid, ook van de persoonlijkheid van de onderscheiden organisaties in ons volksleven. Vrienden,. ik heb in deze korte tijd een greep gedaan naar een aantal punten, die problemen zijn in ons volksleven, waarvan uitwerking nodig is, waar een wereld van gedachten achter schuilt.

Ik hoop, dat u mee wilt helpen om in de toekomst deze wereld op te delven en in ons volksleven tot werkelijkheid te maken. Dit is een stukje van de reusachtige taak, die de Partij van de Arbeid in Nederland heeft. Zal de partij dat kunnen, zullen de spanningen, die ongetwijfeld zullen ontstaan, productief gemaakt kunnen worden in plaats van remmende krachten te worden? Ik ben het eens met wat Thomassen schreef in het nummer van "Je Maintiendrai" van deze week over de woorden rechts-links. Het gebruik van deze termen is uiterst gevaarlijk. Men kan links-conservatief zijn: wij willen een socialisme, dat radicaal is, niet door leuzen of dogma's, maar door de daad. Dat zijn in onze mond geen grote woorden, want wij zijn een grote partij, die waar zal moeten en kunnen maken hetgeen ZIJ belooft.

Het motto, waaronder het huidige kabinet werkt, is: Herstel en vernieuwing. De Partij van de Arbeid zal in de komende aand n de verkiezingsstrijd in moeten gaan onder de leuze, dat zij het is, die in de eerste plaats het monopolie van de vernieuwi g in ons vaderland heeft. Zwaar zal de strijd in de komende periode zonder twijfel zijn. Wij doen een fel beroep op uw allen om mee te helpen in de zin, waarin

Drees ons dat zo mooi voor ogen heeft gesteld. Vernieuwing van ons volk leven in elk opzicht. Daarin ligt een deel van de roeping van het Nederlandse volk als geheel en in het bijzonder van de Partij van de Arbeid, die opkomt voor vernieuwing, in de geest van vrijheid, waarheid en recht!